

Strasbourg, 14.12.2021
COM(2021) 890 final

2021/0427 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**mis käsitleb rändajate ärakasutamise olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste
valdkonnas**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Vastus rändajate ärakasutamisele ELi välispiiril

Viimasel ajal teeb muret riiklike osalejate üha suurem roll ebaseadusliku rände kunstlikul tekitamisel ja hõlbustamisel. Need osalejad kasutavad rändevooge poliitilistel eesmärkidel, nimelt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide destabiliseerimiseks.

Euroopa Ülemkogu reageeris inimeste ärakasutamisele Valgevene režiimi poolt oma 2021. aasta 21. ja 22. oktoobri järelustes, rõhutades, et EL ei aktsepteeri kolmandate riikide katseid kasutada rändajaid ära poliitilistel eesmärkidel. Riigijuhid lubasid jätkata võitlust Valgevene režiimi kestva hübriidrünnakuga ELi piiril. Samuti tuletasid nad meelde vajadust tagada tulemuslik tagasisaatmine ning tagasivõtulepingute ja -kokkulepete täielik rakendamine, kasutades selleks vajalikke hoobasid. Nad märkisid, et Euroopa Liit jääb kindlaks kavatsusele tagada tulemuslik kontroll oma välispiiride üle. Komisjoni kutsuti üles tegema ettepanekuid ELi õigusraamistiku vajalike muudatuste ja konkreetsete meetmete kohta, mis põhinevad piisaval rahalisel toetusel, et tagada viivitamatu ja asjakohane reageerimine kooskõlas ELi õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega, sealhulgas põhiõiguste austamisega.

23. novembril 2021 võttis komisjon koos liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga vastu teatise,¹ milles tehakse kokkuvõtte meetmetest, mis on võetud praeguse olukorra lahendamiseks, ning lisameetmetest, mida praegu rakendatakse, et luua püsivam töövahendite kogum, mille abil tulla toime tulevaste katsetega kasutada rändajaid ära ELi destabiliseerimiseks. Komisjon juhtis sellele nähtusele tähelepanu juba uuendatud ELi tegevuskavas rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2021–2025)².

1. detsembril 2021 võttis komisjon osana nendest meetmetest vastu ettepaneku võtta vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 78 lõikel 3 põhinev otsus, mille eesmärk on toetada Lätit, Leedut ja Poolat, nähes ette meetmed ja operatiivtoetuse, mis on vajalikud Valgevene poolt ära kasutatud isikute saabumise nõuetekohaseks ja väärikaks haldamiseks, austades täielikult põhiõigusi. Ettepanekuga täiendatakse liidu ja selle liikmesriikide rahalisi, operatiivseid ja diplomaatilisi jõupingutusi, et reageerida sellele hübriidrünnakule, sealhulgas Valgevene režiimi vastaseid sanktsioone, asjaomastele liikmesriikidele materiaalse abi andmist liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu, ELi asutuste kohalolekut ja tööd või täiendavate rahaliste vahendite kasutuselevõttu Läti, Leedu ja Poola toetamiseks.

Tulevikku vaadates ei saa välistada, et teisedki riigid võivad püüda korraldada liidu vastu hübriidrünnakuid, kasutades sel eesmärgil muu hulgas ära rändajaid. Seetõttu on oluline, et liit ja selle liikmesriigid oleksid täielikult varustatud, astumaks vastu rändajate mis tahes edaspidisele ärakasutamisele ja reageerimaks sellele kiiresti. Käesolevas ettepanekus esitatud elementide ja Schengeni piirieskirjade muudatustes sisalduvate meetmetega vastatakse

---

¹ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Vastus riigi toetusel toimuvale rändajate ärakasutamisele ELi välispiiril“ (JOIN(2021) 32 final).

² COM(2021) 591 final.

üleskutsele, mille Euroopa Ülemkogu komisjonile esitas, ja püütakse luua sellise reageerimise raamistik.

Olukorras, kus rändajaid ära kasutatakse, peaks liikmesriikidel olema paindlikkus tegutseda õigusraamistikus, mis on loodud sellise konkreetse olukorra lahendamiseks ja selle tagamiseks, et austatakse ärakasutamise ohvriks langenud inimeste õigusi. Seetõttu esitab komisjon lisaks uues rände- ja varjupaigaleppes juba sisalduvatele vahenditele uue vahendi, mille eesmärk on käsitleda rändajate ärakasutamise erilisi asjaolusid. Käesolev ettepanek tugineb lahendustele, mida rakendatakse Läti, Leedu ja Poola toetusmeetmete raames, et varustada liikmesriigid täielikult vajalike õiguslike vahenditega, et tulla toime tulevaste ärakasutamise olukordadega, kui need tekivad. See tagaks stabiilse ja kasutusvalmis raamistiku selliste olukordade lahendamiseks tulevikus ja muudaks seega tarbetuks käesoleva ettepanekuga hõlmatud ärakasutamise olukordade lahendamiseks ELi toimimise lepingu artikli 78 lõike 3 kohaste ajutiste meetmete võtmise.

Ettepanekus Schengeni piirieskirjade muutmise kohta³ on rändajate ärakasutamine määratletud kui olukord, kus kolmas riik õhutab liitu suunduvaid ebaseaduslikke rändevooge, julgustades või hõlbustades aktiivselt kolmandate riikide kodanike liikumist välispiiridele, oma territooriumile või sealt välja ning seejärel edasi nendele välispiiridele, kus selline tegevus osutab kolmanda riigi kavatsusele destabiliseerida liitu või liikmesriiki, kui selliste meetmete iseloom võib ohustada riigi olulisi funktsioone, sealhulgas selle territoriaalset terviklikkust, avaliku korra säilitamist või riikliku julgeoleku tagamist.

Käesolevas ettepanekus, mis lisatakse Schengeni piirieskirjade muutmise ettepanekule, käsitletakse ärakasutamise olukorda rände, varjupaiga ja tagasisaatmise seisukohast⁴. Käesoleva ettepaneku eesmärk on toetada liikmesriiki, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega, kehtestades spetsiaalse erakorralise rände- ja varjupaigahaldusmenetluse ning nähes vajaduse puhuks ette toetus- ja solidaarsusmeetmed, et hallata kolmanda riigi poolt ära kasutatud inimeste saabumist nõuetekohaselt, inimlikult ja väärikalt, austades igati põhiõigusi. Selles esitatakse uuesti suurem osa võimalusi, mida pakuti Lätile, Leedule ja Poolale nõukogu otsuse alusel, mis käsitleb ajutisi erakorralisi meetmeid nende liikmesriikide toetamiseks⁵. Võib eeldada, et kui sätestatud meetmed on põhjendatud, toetavad EL ja teised liikmesriigid rändajate ärakasutamise tagajärgedega silmitsi seisvaid liikmesriike ka selliste vahenditega nagu ELi asutuste toetus, ELi rahastamisvõimalused ja liidu elanikkonnakaitse mehhanism.

Kavandatud võimalused täiendavad ja tugevdavad uues rände- ja varjupaigaleppes esitatud ettepanekuid. Seetõttu põhinevad käesolevas alalist raamistikku käsitlevas ettepanekus esitatud erinormid komisjoni ettepanekutel, mis moodustavad tulevase ELi rände- ja varjupaigapoliitika aluse, ning peaksid olema nendega kooskõlas. Esiteks 2016. aasta ettepanek varjupaigamenetluse määruse kohta,⁶ millega ühtlustatakse täielikult ja kehtestatakse varjupaigavaldkonna üldised menetlusnormid ja tagatised, ning selle

³ Komisjoni ettepanek (xxxx/xxxx) muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

⁴ Komisjoni ettepanek (xxxx/xxxx) muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

⁵ COM(2021) 752.

⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL, COM(2016) 467 final – 2016/0244 (COD).

2020. aastal vastu võetud muudetud ettepanek,⁷ millega kehtestatakse uus varjupaiga piirimenetlus. Teiseks 2016. aasta ettepanek vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise kohta,⁸ millega pannakse alus ühetaolisematele materiaalsetele vastuvõtutingimustele ja kehtestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejatele lisakohustused, et ennetada loata edasiliikumist. Kolmandaks 2018. aasta ettepanek tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise kohta,⁹ millega parandatakse ELi tagasisaatmispoliitika tõhusust. Lõpuks ettepanek võtta vastu kriisi ja vääramatu jõuga seotud olukordi käsitlev määrus¹⁰ (edaspidi „2020. aasta kriisiettepanek“), millega kohandatakse varjupaiga ja tagasisaatmise norme ning solidaarsusmehhanismi, et aidata liikmesriikidel kriisi ja vääramatu jõuga seotud olukordi lahendada.

2020. aasta kriisiettepanekus sisalduvad meetmed ei olnud mõeldud olukordadeks, kus rändajaid ära kasutades rünnatakse liidu terviklikkust ja julgeolekut. 2020. aasta kriisiettepanekus kavandatud varjupaiga erinormid töötati välja spetsiaalselt „massilise sissevoolu“ olukordade jaoks, kus liikmesriik ei suuda toime tulla saabujate suure arvuga, ja vääramatu jõuga seotud olukordade puhuks.

Kuigi käesoleva ettepaneku eesmärk on käsitleda rändajate ärakasutamise eriolukorda, on selle eeskujuks 2020. aasta kriisiettepanekus kavandatud normid selle kohta, kuidas töötada välja erimeetmed, mis on kohandatud tõhusaks ja liidu pöhviväärtusi arvestavaks reageerimiseks kolmanda riigi vaenulikule tegevusele. Nende normide eesmärk on käsitleda sellist konkreetset olukorda, kahjustamata seejuures varjupaigaõigust või *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtet ning tagades ära kasutatud inimeste põhiõiguste täieliku kaitse. Ettepanekus esitatud meetmed täiendavad Schengeni piirieskirjade alusel võetud piirikontrolli meetmeid lisaks asjaomase liikmesriigi toetuseks võetavatele operatiiv- ja solidaarsusmeetmetele varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste erinormidega.

Kui EL satub rünnaku alla, on oluline, et EL kinnitaks Euroopa Ülemkogu tasandil, et kolmanda riigi tegevust võib käsitada rändajate ärakasutamisenä. Need meetmed ei ole tingimata suunatud ühele või mitmele liikmesriigile, vaid kogu ELile ja vajavad seetõttu ELi kollektiivset toetust. Sellise olukorra puhuks pakutakse käesoleva ettepanekuga asjaomasele liikmesriigile võimalust kohaldada spetsiifilist erakorralist rände- ja varjupaigahaldusmenetlust koos konkreetsete menetlussätetega pikemate registreerimistähtaegade kohta ning võimalust otsustada kõigi taotluste vastuvõetavuse või põhjendatuse üle piiril, välja arvatud juhul, kui konkreetseid haavatavuse küsimusi ei ole võimalik lahendada. Ette nähakse ka tagasisaatmist käsitlevad erisätted. Liikmesriik, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega, võib taotleda nende erinormide kohaldamist ühe kaupa või kumulatiivselt, et aidata tal erakorralisi asjaolusid hallata. Iga sätte kohaldamiseks kehtestatud tingimused peavad olema aga eraldi täidetud. Lisaks tuleks kohaldada kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute taustakontrolli vastavalt taustakontrolli määruse

⁷ Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL, COM(2020) 611 final.

⁸ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 465 final – 2016/0222 (COD).

⁹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (uuesti sõnastatud) – COM(2018) 634 final.

¹⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb kriisi ja vääramatu jõuga seotud olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas, COM(2020) 613 final.

ettepanekus sätestatud normidele koos võimalusega pikendada viiepäevast tähtaega veel viie päeva võrra, nagu on sätestatud selles ettepanekus¹¹.

Ettepanekuga säilitatakse õigus siseneda ELi territooriumile varjupaiga taotlemise eesmärgil ja juurdepääs rahvusvahelise kaitse menetlusele. Lisaks kehtivad jätkuvalt ELi õiguse alusel kohaldatavad kaitsemeetmed haavatavate isikute, sealhulgas laste kaitse tagamiseks. Nende meetmetega kaasneb hulk täiendavaid kaitsemeetmeid. Ettepanekuga nähakse asjaomasele liikmesriigile ette ka võimalus taotleda toetus- ja solidaarsusmeetmeid, milles teised liikmesriigid võivad osaleda. Käesoleva ettepaneku kohaselt peaks andma loa kohaldada erakorralist rände- ja varjupaigahaldusmenetlust liikmesriigis, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega, nõukogu oma rakendusotsusega.

(1) Erakorraline rände- ja varjupaigahaldusmenetlus välispiiridel inimeste ärakasutamise korral

Käesoleva ettepanekuga kehtestatakse erakorraline rände- ja varjupaigahaldusmenetlus seoses kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikutega, kes on kinni peetud või leitud rändajaid ära kasutava kolmanda riigi piiri läheduses, kui nad on ületanud piiri ebaseaduslikult või on ilmunud piiripunkti.

(a) Erakorraline varjupaigahaldusmenetlus

Selle menetluse põhielemendid on järgmised.

- **Asjaomasel liikmesriigil on võimalus registreerida varjupaigataotlus ja pakkuda võimalust see reaalselt esitada ainult konkreetsetes piiri läheduses asuvates registreerimispunktides, kaasa arvatud selleks määratud piiripunktides**

Schengeni piirieskirjade muudatuse kohaselt lubatakse rändajate ärakasutamisega kokku puutuval liikmesriigil piirata rändevooge piiril, vähendades avatud piiripunktide arvu, et vältida ebaseaduslikku piiriületust ja kaitsta oma riiklikku julgeolekut.

Et tagada nende meetmete ühtne rakendamine inimeste ärakasutamise olukorras, tagatakse käesoleva ettepanekuga tõeline ja tõhus juurdepääs varjupaigamenetlusele vastavalt varjupaigamenetluse määruse ettepanekus pakutud võimalustele, mis võimaldavad liikmesriikidel määrata kindlad kohad, kus rahvusvahelise kaitse taotlusi registreeritakse ja kus neid saab esitada. Need kindlad registreerimispunktid võivad asuda piiri lähedal ja need võivad olla ka selleks eesmärgiks määratud piiripunktid.

- **Võimalus pikendada registreerimistähtaega kuni nelja nädalani**

Käesoleva ettepanekuga antakse rändajate ärakasutamisega kokku puutuvale liikmesriigile võimalus, kuid ei kehtestata nõuet, pikendada kuni nelja nädalani rahvusvahelise kaitse taotluste registreerimise tähtaega seoses nende kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute varjupaigataotluste registreerimisega, kes on kinni peetud või leitud rändajaid ära kasutava kolmanda riigi välispiiri läheduses, kui nad on ületanud piiri ebaseaduslikult või on ilmunud piiripunkti. Selline paindlikkus võib olla vajalik, et aidata liikmesriigil vaenulikule tegevusele mõjusalt reageerida, võimaldades tal samal ajal tulla toime erakordse töökoormusega, võttes arvesse kolmanda riigi sekkumise laadi ja ootamatut iseloomu.

Kui rändajaid kasutatakse ära vaenuliku kolmanda riigi ootamatus ja ettenägematus sekkumises, võib sellise olukorra ees seisval liikmesriigil olla vaja suunata ressursse ümber, et

---

¹¹ Taustakontrolli käsitlev ettepanek sisaldab ka norme esialgsete tervisekontrollide kohta, sealhulgas nakkushaiguste osas, mis kehtiksid kõikide kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes on saadetud välispiiril taustauuringule.

hallata kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute saabumist oma piiridele. Selle tulemusena võib liikmesriik vajada aega ressursside ümberkorraldamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas ELi asutuste toel. Kui rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik kasutab pikemat registreerimistähtaega, on rahvusvahelise kaitse taotluste registreerimine siiski prioriteetne alati, kui konkreetne juhtum on tõenäoliselt põhjendatud või selle on esitanud saatjata alaealised või alaealised ja nende pereliikmed.

- **Võimalus kohaldada piiril toimuvat varjupaigamenetlust kõikide taotluste suhtes ja võimalus selle kestust pikendada**

Meetmed peaksid toetama rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi tegevust riiki sisenemise tingimustele mittevastavate isikute sisenemise takistamisel, kaitses samas põhiõigusi. Sellist kaitset pakub võimalus vaadata taotlus läbi piiril, andmata territooriumile sisenemise luba, kooskõlas varjupaigamenetluse määruse ettepaneku artikliga 41. Samas võib praegu ja ka uues rände- ja varjupaigaleppes esitatud ettepanekutes sisalduvate sätete kohaselt hinnata taotluste vastuvõetavust ja põhjendatust piirimenetluses üksnes piiratud hulga asjaolude korral.

Seepärast antakse käesoleva ettepanekuga liikmesriikidele võimalus kohaldada erakorralist varjupaigahaldusmenetlust, et otsustada kõigi taotluste vastuvõetavuse ja põhjendatuse üle, välja arvatud juhul, kui tegemist on meditsiiniliste põhjustega. See meede piirab võimalust, et vaenulik kolmas riik kasutab ära just selliseid kolmanda riigi kodanikke ja kodakondsuseta isikuid, kelle suhtes ei saa piirimenetlust kohaldada. Kui erakorralise varjupaigahaldusmenetluse raames tehakse negatiivne otsus, on taotlejal õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, kuid edasikaebusel ei ole automaatset peatavat toimet, nagu on sätestatud varjupaigamenetluse määruse muudetud ettepaneku artikli 54 lõikes 3.

Nagu varjupaigamenetluse määruse muudetud ettepanekus sätestatud ja käesolevas ettepanekus sõnaselgelt märgitud, kohaldatakse erakorralise varjupaigahaldusmenetluse käigus varjupaigamenetluse määruse norme ja tagatise, et rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute õiguste kaitse oleks tagatud ning säiliks varjupaigaõigus ja austataks *välja- ja tagasisaatmise lubamatuse* põhimõtet.

Lisaks sätestatakse ettepanekus kohustus menetleda esmajärjekorras põhjendatud nõudeid ning saatjata alaealiste, perekondade ja laste nõudeid. Kui pärast taustauuringu lõpetamist või taotluse läbivaatamise käigus selgub, et taotlus on tõenäoliselt põhjendatud, või kui taotluse on esitanud alaealised ja nende perekond või saatjata alaealised, tuleks taotlust menetleda esmajärjekorras kooskõlas varjupaigamenetluse määrust käsitleva 2016. aasta ettepaneku artikli 33 lõikega 5. Lisaks sellele ei tohiks liikmesriik, kes seisab vastamisi rändajate ärakasutamisega, kohaldada erakorralist varjupaigahaldusmenetlust meditsiiniliste juhtumite suhtes, nagu on sätestatud varjupaigamenetluse määrust käsitleva 2020. aasta muudetud ettepaneku artikli 41 lõike 9 punktis c.

Käesolevas ettepanekus nähakse ette ka võimalus pikendada piirimenetluse kestust, sealhulgas võimalikku edasikaebamist, kuuteistkümne nädala võrra.

Võttes arvesse kolmanda riigi tegevuse olemust ja iseloomu, võib sarnaselt eespool nimetatud registreerimistähtaja pikendamisega kaaluda erakorralise varjupaigahaldusmenetluse pikemat kestust, et aidata liikmesriikidel rändajate ärakasutamise tagajärgedega toime tulla. Mõjutatud liikmesriik võib vajada aega oma ressursside ümberkorraldamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks, muu hulgas ELi asutuste toetusel. Ühtlasi on erakorralises varjupaigahaldusmenetluses menetletavate juhtumite arv suurem kui tavaolukorras (sest põhimõtteliselt võib see kehtida kõigi taotlejate suhtes). Seepärast aitab selline pikendus

liikmesriikidel kauem kohaldada mittesisenemise juriidilist fiktsiooni ja loob rohkem paindlikkust suurenenud töökoormusega toimetulekuks.

Kooskõlas varjupaigamenetluse määruse ettepanekus ja vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekus sätestatud kaitsemeetmetega peaks taotlejate kinnipidamine olema viimane abinõu, kui konkreetsel juhul ei saa kohaldada muid piisavaid või leebemaid sunnimeetmeid. Seetõttu ei tähenda erakorralise varjupaigahaldusmenetluse kohaldamine taotlejate süstemaatilist kinnipidamist.

(b) Materiaalsed vastuvõtutingimused

Rändajate ärakasutamisest mõjutatud liikmesriigil võib olla raske tagada materiaalsete vastuvõtutingimuste täitmist soovitaval tasemel, kuna liikmesriigi haldussuutlikkus võib ärakasutamise olukorra tõttu olla üle koormatud. Lisaks ärakasutamisest tulenevatele suurematele rändevoogudele peab liikmesriik haldama ka tavalisi vooge ning tal on vaja oma territoriaalse terviklikkuse kaitsmiseks ressursse ümber korraldada. Mõjutatud liikmesriik peab siiski tagama, et mis tahes tegevuses järgitakse põhilisi humanitaartagatise, nagu tema territooriumil kolmanda riigi kodanikele toidu, vee, rõivaste, piisava arstiabi andmine, haavatavate isikute abistamine ja ajutine peavari, nagu on sätestatud ka Euroopa Inimõiguste Kohtu hiljutistes ajutisi meetmeid käsitlevates korraldustes.

Vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise ettepaneku artikli 17 lõikega 9 antakse liikmesriigile luba kehtestada nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja teatavatel tingimustel materiaalsed vastuvõtutingimused, mis erinevad uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivis sätestatust, eeldusel et kõigile taotlejatele tagatakse tervishoiuteenuste kättesaadavus kooskõlas artikliga 18 ja inimväärne elatustase. Käesoleva ettepanekuga laiendatakse võimalust kehtestada rändajate ärakasutamise olukorras teistsugused materiaalsed vastuvõtutingimused, tingimused et kaetud on põhivajadused, sealhulgas ajutine peavari, toit, vesi, riietus, piisav arstiabi, abi haavatavatele isikutele, austades täielikult õigust inimväärlikusele. Asjaomane liikmesriik peaks tagama humanitaarabiorganisatsioonidele juurdepääsu ja võimaldama humanitaarabi osutamist vastavalt asjakohastele vajadustele.

(c) Erakorraline tagasisaatmismenetlus

Rändajate ärakasutamise olukorras on hädavajalik varustada asjaomane liikmesriik vajalike õiguslike vahenditega, et tagada nende isikute kiire tagasisaatmine, kellel ei ole õigust rahvusvahelisele kaitsele. Seetõttu nähakse ettepanekus ette võimalus teha erand varjupaigamenetluse määruse ettepaneku artiklist 41a ja tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise ettepaneku kohaldamisest seoses kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikutega, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus lükati tagasi erakorralise varjupaigahaldusmenetluse alusel. Selliste kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei taotlenud rahvusvahelist kaitset, võivad liikmesriigid kohaldada uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivi artikli 2 lõike 2 punkti a. Käesolevas ettepanekus sätestatud erandi eesmärk on luua mehhanism, mis sarnaneb uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivi artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandiga, mis on võrreldav Läti, Leedu ja Poola jaoks kavandatud sätetega. Samuti nähakse selles ette konkreetsed kaitsemeetmed, eelkõige seoses *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtte järgimisega, võttes arvesse lapse parimaid huve, kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute pereelu ja tervislikku seisundit, samuti seoses sunnimeetmete kasutamise piirangute, väljasaatmise edasilükkamise, esmaabi, kaitsetute isikute vajaduste ja kinnipidamistingimustega, tagades samal ajal täielikult nende isikute põhiõigused.

(2) Toetus- ja solidaarsusmeetmed

Mis puudutab toetus- ja solidaarsusmeetmeid, siis kehtestatakse ettepanekuga meetmed, mille keskmes on rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi vajadused.

Olukord, kus liitu rünnatakse, nõuab ELi lahendusi ja ELi toetust. Seetõttu peavad kõik liikmesriigid kiiresti reageerima ja asjaomast liikmesriiki toetama.

Sedalaadi olukorras on vaja aga uues rände- ja varjupaigaleppes praegu sisalduvatest vahenditest erinevat lähenemisviisi ja menetlust. Ettepanek sisaldab võimalust kasutada kõiki meetmeid, mis võiksid rändajate ärakasutamist ohjata. Võimalikud toetus- ja solidaarsusmeetmed võivad hõlmata suutlikkuse suurendamise meetmeid, mis aitavad toime tulla rändajate ärakasutamise tagajärgedega, toetada tagasisaatmisoperatsioone või suhtlemist nende kolmandate riikidega, kust ära kasutatavad inimesed pärinevad. Liikmesriik, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega, peaks oma toetus- ja solidaarsusvajadused välja selgitama ning komisjoni nendest teavitama. Seejärel kutsub komisjon teisi liikmesriike üles andma oma panust mõjutatud liikmesriigi toetamiseks ja koordineerib neid meetmeid.

Ärakasutamisega seotud tegevuse mõju võib kergesti üle kanduda ja mõjutada naaberliikmesriike ja Euroopa Liitu laiemalt (see võib olla ka sellise tegevuse eesmärk) ning seetõttu on vaja ette näha vahendid toetuse andmiseks ELi tasandil. Kui rändajate ärakasutamisega silmitsi seisev liikmesriik taotleb ELi asutuste tuge, peaksid need asutused pidama seda operatiivtuge prioriteediks. Esmajoones puudutab see Euroopa Liidu Varjupaigaametit (EUAA), kes saab aidata taotlusi registreerida ja menetleda, tagada haavatavate rändajate taustakontrolli, toetada vastuvõturajatiste nõuetekohasuse haldamist, kavandamist ja elluviimist; või Frontexit, kes toetab piirikontrolli, sealhulgas taustakontrolli- ja tagasisaatmisoperatsioone, ja Europoli seoses luureandmete saamisega. Sarnaselt Schengeni piirieskirjade muutmist käsitleva ettepaneku alusel antava operatiivabi protsessiga peaks Euroopa Liidu Varjupaigaametil olema võimalus pakkuda varjupaiga valdkonnas abi ka omal algatusel vastavalt Euroopa Liidu Varjupaigaameti määruse artikli 16 lõike 1 punktile d, samal ajal kui Frontex ja Europol võiksid anda oma volituste kohaselt täiendavat abi.

Need toetus- ja solidaarsusmeetmed täiendaksid muud abi, mida antakse rändajate ärakasutamisega kokku puutuvale liikmesriigile ja mida võidakse võtta väljaspool käesoleva ettepanekuga loodavat raamistikku, näiteks viisaeskirja¹² artiklis 25a sätestatud meetmeid või välispoliitika meetmeid (nt diplomaatiline teabevahetus, sanktsioonid, kaubandusmeetmed) või rahalist toetust, sealhulgas Euroopa Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi või piirihalduse ja viisapoliitika rahastu kaudu antavat toetust.

(3) Erakorralise rände- ja varjupaigamenetluse kohaldamiseks loa andmise erimenetlus

Liikmesriik, kes seisab vastamisi rändajate ärakasutamisega ja kavatseb kohaldada erakorralist rände- ja varjupaigahaldusmenetlust, peab esitama komisjonile taotluse kohaldada erandeid, mida ta kavatseb kasutada, ning mis tahes toetus- ja solidaarsusmeetmeid. Asjaomase liikmesriigi esitatud teabe põhjal koostab komisjon vajaduse korral ja viivitamata ettepaneku võtta vastu nõukogu rakendusotsus, milles sätestatakse erandid, mida võib kohaldada ja mille esialgne kestus ei tohiks olla pikem kui kuus kuud. Nõukogu rakendusotsusega antakse luba erandite kohaldamiseks ja sätestatakse nende ajaline kohaldamine, sealhulgas alguskuupäev ja kestus. Komisjon peaks olukorda, sealhulgas meetmete proportsionaalsust, pidevalt jälgima ja selle läbi vaatama ning tegema ettepaneku meetmete pikendamiseks või nende kehtetuks tunnistamiseks, kui olukord seda nõuab.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeskiri (viisaeskiri) ja mida on muudetud määrusega (EL) 2019/1155 (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on täielikult kooskõlas uue rände- ja varjupaigaleppega, mille komisjon 2020. aasta septembris vastu võttis. See seisab kõrvuti kriisi ja vääramatut jõudu käsitleva ettepanekuga kui veel üks element raamistikus, millega kehtestatakse täiendavad erinormid konkreetse rändajate ärakasutamise olukorra ohjamiseks. Käesolevasse ettepanekusse lisatud erinormide lähtekoht on komisjoni 2016. aastal vastu võetud ettepanek varjupaigamenetluse määruse kohta ja selle 2020. aastal vastu võetud muudetud ettepanek, 2016. aastal vastu võetud ettepanek vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise kohta ja 2018. aastal vastu võetud ettepanek tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise kohta. Ka on ettepanek kooskõlas ettepanekuga võtta vastu nõukogu otsus 752/2021 ajutiste erakorraliste meetmete kohta Läti, Leedu ja Poola toetamiseks ning on selle ettepaneku seadusandlik järelemeede.

Kooskõla Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 78 lõikega 3

Ärakasutamise olukorras erinormide kehtestamine ei piira nõukogu võimalust võtta hädaolukorras oleva liikmesriigi toetuseks komisjoni ettepanekul vastu ajutisi meetmeid ELi toimimise lepingu 78 lõike 3 alusel.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on anda liidule võimalus lahendada konkreetne olukord, millega liit on juba kokku puutunud, ja olla valmis kõigiks sarnasteks olukordadeks tulevikus, andes liidule võimaluse kiiresti tegutseda rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi toetamiseks. Vajalik on alaline raamistik, millele liit saab järjekindlalt tugineda ja mis on sellise olukorraga kohandatud ning mis võimaldaks säilitada ka ELi toimimise lepingu artikli 78 lõike 3 kohaste ajutiste meetmete erandliku olemuse ja muudaks seega tarbetuks ELi toimimise lepingu artikli 78 lõiget 3 kohaldamise käesoleva ettepanekuga hõlmatud ärakasutamise olukordade lahendamiseks.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on kehtestada erinormid, mille alusel toetatakse liikmesriiki, kes on langenud sellise kolmanda riigi tegevuse ohvriks, kes õhutab liitu suunduvaid ebaseaduslikke rändevooge, julgustades või hõlbustades aktiivselt kolmandate riikide kodanike liikumist välispiiridele, oma territooriumile või sealt välja ning seejärel välispiiridele, kui selline tegevus osutab kolmanda riigi kavatsusele liitu või liikmesriiki destabiliseerida ning kui sellise tegevuse olemus võib ohustada riigi põhifunktsioone, sealhulgas selle territoriaalset terviklikkust, avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku tagamist.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas vajadusega vähendada ebaseaduslike saabujate põhjustatavat survet ja säilitada tugev välispiir, mis on uues rände- ja varjupaigaleppes sätestatud ulatusliku lähenemisviisi olulised elemendid. Nagu on märgitud ühisteatises,¹³ on käesolev ettepanek osa jõupingutustest, mida tehakse ELi õigusraamistiku tugevdamiseks, sealhulgas komisjoni ettepanek võtta vastu määrus meetmete kohta, mida kohaldatakse selliste veoettevõtjate suhtes, kes hõlbustavad Euroopa Liidu territooriumile ebaseadusliku sisenemisega seotud inimkaubandust või rändajate ebaseaduslikku üle piiri toimetamist või osalevad selles,¹⁴ et anda liikmesriikidele paremad vahendid välispiiride kaitsmiseks rändajate ärakasutamise olukordades, tagades samal ajal, et põhiõigusi austatakse täielikult. Seda tausta arvestades täiendab ettepanek Schengeni piirieskirju ja Schengeni reformi, mille käigus teeb

¹³ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Vastus riigi toetusel toimuvale rändajate ärakasutamisele ELi välispiiril“ (JOIN(2021) 32 final).

¹⁴ COM(2021) 753 final.

komisjon ettepaneku alalise raamistiku kohta, et tulla edaspidi toime olukordadega, kus liit võib kokku puutuda rändajate ärakasutamisega.

Samuti püütakse ettepanekuga vähendada ebaseaduslike rändajate edasiliikumist ja survet Schengeni alale. Ära kasutatud rändajate kiire tagasisaatmise ja tagasivõtmisega tuleb tulemuslikult tegeleda kooskõlas uues rände- ja varjupaigaleppes sätestatud ulatusliku lähenemisviisiga rände haldamisele. Ettepanek on kooskõlas ka liidu välistegevusega, näiteks ELi piiravate meetmetega, ning ettepanekut ja neid meetmeid tuleks kasutada paralleelselt.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

See ettepanek toetab liikmesriiki, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega. Ettepanek sisaldab mitut sätet, mis on seotud varjupaigamenetluse määruse ettepaneku ja selle muudetud ettepanekuga, vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekuga ja tagasisaatmisdirektiivi uuesti sõnastamise ettepanekuga. Seetõttu tuleks see vastu võtta korrektsel õiguslikul alusel, milleks on ELi toimimise lepingu artikli 78 teise lõigu punktid d ja f ning artikli 79 teise lõigu punkt c, kooskõlas seadusandliku tavamenetlusega.

• Erinev kohaldamine

Kahes põhjenduses käsitletakse erandeid seoses Iirimaa ja Taani osalemisega käesolevas määruses.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) kohaselt võib Iirimaa otsustada osaleda Euroopa ühise varjupaigasüsteemi meetmete vastuvõtmisel ja kohaldamisel. Sellega seoses on Iirimaa teatanud soovist osaleda direktiivi 2005/85/EÜ vastuvõtmisel ja kohaldamisel ning otsusest mitte osaleda direktiivi 2013/32/EL vastuvõtmisel. Seega kohaldatakse Iirimaa suhtes direktiivi 2005/85/EÜ sätteid, kuid kehtiva direktiivi sätteid Iirimaa suhtes ei kohaldata. Iirimaa ei ole teatanud soovist osaleda uue varjupaigamenetluse määruse vastuvõtmises, mis oleks vajalik selleks, et käesolev määrus avaldaks Iirimaale õiguslikku mõju, juhul kui Iirimaa otsustab seda kohaldada kooskõlas protokolliga nr 21.

ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) kohaselt ei ole direktiiv 2005/85/EÜ ega direktiiv 2013/32/EL Taani suhtes siduv ega kohaldatav. Taani ei osale ka käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotisega, milles käsitletakse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, antakse teatavad volitused neis küsimustes Euroopa Liidule. Selliseid volitusi tuleb teostada kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 5, st ainult niisuguses ulatuses ja juhul, kui liikmesriigid ei suuda kavandatava meetme eesmärke täielikult saavutada ning seepärast saaks kavandatava meetme ulatust ja mõju arvestades neid paremini saavutada Euroopa Liidu tasandil.

Olukorda, kus kolmas riik õhutab liitu suunduvaid ebaseaduslikke rändevooge, julgustades või hõlbustades aktiivselt kolmandate riikide kodanike liikumist välispiiridele, oma territooriumile või sealt välja ning seejärel nendele välispiiridele, kus selline tegevus osutab kolmanda riigi kavatsusele destabiliseerida liitu või liikmesriiki, kui selliste meetmete olemus võib ohustada riigi olulisi funktsioone, sealhulgas selle territoriaalset terviklikkust, avaliku

korra säilitamist või riigi julgeoleku tagamist, tuleks käsitleda rünnakuna ELi kui terviku vastu ning seetõttu on vaja ELi lahendusi ja ELi toetust. Rändajate ärakasutamisega vastakuti seisvat liikmesriiki on vaja varustada piisavate õiguslike vahenditega, et olukorda tulemuslikult hallata, ning et kõik liikmesriigid saaksid kiiresti reageerida ja koguda asjaomasele liikmesriigile toetust.

Nende eesmärkide saavutamine eeldab ELi tasandi meetmeid, sest need on olemuselt piiriüleised. On selge, et üksikute liikmesriikide võetud meetmed ei saa ühise probleemi korral rahuldavalt täita vajadust ELi ühise lähenemisviisi järele.

Sellist ühist lähenemisviisi ei suuda liikmesriigid eraldi piisavalt saavutada ning kavandatava otsuse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil. Liit peab sellest tulenevalt tegutsema ja võib võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega sätestatakse käesolevas määruse ettepanekus täpsed tingimused, mille korral saab kohaldada varjupaigamenetluse erinorme, ning nähakse ette selliste normide kohaldamise ulatus ja tähtaeg ning vajalikud kaitsemeetmed.

Konkreetsel rändajate ärakasutamise olukorraga toime tulemiseks kavandatud meetmete kõik elemendid piirduvad sellega, mis on vajalik, et liikmesriigid saaksid olukorda süsteemselt ja tulemuslikult hallata, tagades samal ajal võrdse kohtlemise taotlejate õiguste ja tagatiste asjus. Selles mõttes on erandid varjupaigamenetluse määrust käsitlevas 2016. aasta ettepanekus, varjupaigamenetluse määrust käsitlevas 2020. aasta muudetud ettepanekus ning uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivis ja uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivis sätestatud normidega proportsionaalsed, võttes arvesse mitut kehtestatud kaitsemeetmet, mis tasakaalustavad ühelt poolt rändajate ärakasutamisega silmitsi seisva liikmesriigi esmaseid vajadusi sellise olukorra haldamisel ja teiselt poolt vajadust õiguskindluse ja ühtsuse järele erandite ja erinormide kohaldamisel ning ära kasutatud kolmanda riigi kodanike vajalikku kaitset.

Ettepanekuga kehtestatakse kaitsemeetmed erandite ja erinormide kohaldamiseks. Arvestades rändajate ärakasutamise erakorralist olukorda, peetakse proportsionaalseks kohaldada erakorralist varjupaigahaldusmenetlust kõikide taotlejate suhtes, sest see aitaks vältida, et kolmandad riigid keskendavad oma tegevuse teatavate riikide kodanikele või rändajate kategooriatele, kellele piirimenetlus ei laiene. Selleks et anda liikmesriikidele võimalus tulla toime erakorralise varjupaigahaldusmenetluse alla kuuluvate isikute suurema arvuga, pikendatakse piirimenetluse maksimaalset kestust kuuteistkümne nädalani. Seda peetakse piisavaks, et anda liikmesriigile vajalik paindlikkus taotlejate menetlemiseks piiri lähedal või määratud piiripunktides, lubamata kolmandate riikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel territooriumile siseneda. Erandid uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivist on proportsionaalsed olukorras, kus rändajaid kasutatakse ära kolmanda riigi vaenuliku tegevuse tõttu, sest tegelikkuses ei pruugi liikmesriigil olla võimalik tagada tavaolukorras nõutavaid materiaalseid vastuvõtutingimusi, kuna liikmesriigi võimekus võib olla suure surve all. Erandeid tuleks kaaluda varjupaigamenetluse määrust käsitleva 2020. aasta muudetud ettepanekus pakutud kaitsemeetmete ja paindlikkuse kontekstis, et korraldada piirimenetluse kohaldamiseks ressursse ja suutlikkust. Kui erandit kohaldatakse, peab liikmesriik tagama taotleja põhivajaduste rahuldamise ja tema inimväärikuse täieliku austamise.

Teatavad erandid uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivist on proportsionaalsed, et tagada nende isikute kiire tagasisaatmine, kellel ei ole õigust rahvusvahelist kaitset saada. See on rändajate ärakasutamise olukorras oluline, et ennetada isikute saabumist veelgi suuremal arvul. Kooskõlas ELi põhiõiguste harta ja rahvusvaheliste kohustustega on kehtestatud hulk kaitsemeetmeid, millega kaitsta tagasisaadetavate põhiõigusi.

On tehtud ka ettepanek piirata nende meetmete kestus ajaga, mis on hädavajalik, et võimaldada asjaomastel liikmesriikidel inimeste ärakasutamise olukord lahendada, ning igal juhul ei tohiks meetmeid esialgu kohaldada kauem kui kuus kuud. Selleks peaks komisjon pärast nõukogult loa saamist olukorda pidevalt jälgima ja läbi vaatama, sealhulgas tegema kindlaks, kas meetmed, mida liikmesriigil on lubatud kohaldada, on jätkuvalt proportsionaalsed.

- **Vahendi valik**

Üksnes määrus, millega kehtestatakse liidus erinormid ja erandid varjupaiga- ja tagasisaatmismenetlustest ning mille sätted on vahetult kohaldatavad, võib tagada piisava ühetaolisuse ja tõhususe, mida on vaja ELi varjupaigalaste menetlusnormide kohaldamiseks rändajate ärakasutamise olukorras.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanek põhineb tabelil, mida sidusrühmad on esitanud konsultatsiooniprotsessi käigus alates 2021. aasta suve algusest.

- **Põhiõigused**

Käesolevas ettepanekus austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest ning rahvusvahelisest õigusest tulenevatest kohustustest, sealhulgas tegelik ja tõhus juurdepääs varjupaigamenetlusele ja juurdepääs ELi territooriumile, et avaldada soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks. Selleks peaks inimeste ärakasutamisega silmitsi seisev liikmesriik tagama, et piisav arv registreerimispunkte, sealhulgas piiripunktid, on avatud ja ligipääsetavad. Nagu allpool selgitatud, austatakse käesolevas ettepanekus sätestatud erakorralises rände- ja varjupaigamenetluses täielikult põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi, sealhulgas õigust inimväärkusele (artikkel 1), piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise ja karistamise keeldu (artikkel 4), õigust vabadusele ja turvalisusele (artikkel 6), õigust era- ja perekonnaelu austamisele (artikkel 7), õigust isikuandmete kaitsele (artikkel 8), varjupaigaõigust (artikkel 18), kollektiivse väljasaatmise keeldu ja kaitset *tagasi- ja väljasaatmise* eest (artikli 19 lõiked 1 ja 2), õigust mittediskrimineerimisele (artikkel 21), meeste ja naiste võrdsuse põhimõtet (artikkel 23), lapse õigusi (artikkel 24) ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile (artikkel 47). Lisaks peab komisjon vajalikuks ka seda, et liikmesriigid austaksid väljendusvabadust, meediavabadust ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ühinemisvabadust.

Mis puudutab erakorralise rände- ja varjupaigahaldusmenetluse kohaldamist, on selle menetluse alla kuuluvate taotlejate suhtes jätkuvalt kohaldatavad uues rände- ja varjupaigaleppes sisalduvates ettepanekutes sätestatud põhimõtted ja tagatised. Peale selle hõlmab ettepanek põhjendatud nõuete ning saatjata alaealiste, perekondade ja laste nõuete kohustuslikku esmajärjekorras menetlemist pärast taustauuringu lõpetamist või kaitsevajaduste ilmnemisel kooskõlas varjupaigamenetluse määrust käsitleva 2016. aasta ettepanekuga. On nende taotlejate huvides, et nende varjupaigataotlejate kohta tehtaks otsus nii kiiresti kui võimalik. Jätkuvalt kehtivad ka varjupaigamenetluse määrust käsitleva 2020. aasta

muudetud ettepaneku artikli 41 lõike 9 punktis b sätestatud tagatiseid menetluslike erivajadustega isikute jaoks. Ettepanekuga kindlustatakse ka õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ning tagatakse, et kohtutel on õigus otsustada, kas taotleja võib jääda liikmesriigi territooriumile kuni edasikaebuse kohta otsuse tegemiseni, ning ühtlasi kohaldatakse asjakohaseid tagatiseid, et taotleja saaks selliseid taotlusi kohtutele esitada.

Käesolevas ettepanekus võetakse igati arvesse lapse õigusi ja haavatavate isikute erivajadusi. Pädevad asutused peavad esmatähtsaks vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekus lastele ja haavatavatele isikutele ette nähtud kaitsemeetmeid, sealhulgas siis, kui kohaldada tuleb kinnipidamist. Vastuvõtutingimuste erinevate normide kehtestamisel austatakse käesolevas ettepanekus sätestatud raamistikus inimväärikuse säilitamise tagatiseid alati ja igas olukorras.

Õigus vabadusele ja liikumisvabadus on kaitstud, arvestades, et kui kinnipidamist kasutatakse erakorralise rände- ja varjupaigahaldusmenetluse kontekstis, saab seda kohaldada üksnes rangelt reguleeritud raamistikus ja piiratud aja jooksul. Kooskõlas vastuvõtutingimuste direktiivi ümbersõnastamise ettepaneku artikliga 7 võib liikmesriik piirata taotleja liikumisvabadust, et menetleda taotlusi piirimenetluses. Vastavalt vastuvõtutingimuste direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekule ei pea liikmesriigid isikut kinni ainult sel põhjusel, et ta on taotleja. Selle ettepaneku artiklis 8 on sätestatud kinnipidamise alused ja tingimused, järgnev ja individuaalne hindamine ning juhul, kui muid vähem piiravaid meetmeid ei saa kohaldada, liikmesriikide võimalus rahvusvahelise kaitse taotlejaid kinni pidada, et menetluse raames otsustada taotleja õiguse üle territooriumile siseneda. Artiklis 8 on samuti sätestatud, et liikmesriigid võivad taotleja kinni pidada üksnes juhul, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid – nagu artikli 7 kohaseid liikumisvabaduse piiranguid – ei ole võimalik tõhusalt kohaldada.

Uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivist erandite tegemise korral järgitakse ka 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni artiklis 33 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 19 sätestatud *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtet. Seetõttu tuletatakse ettepanekus sõnaselgelt meelde liikmesriikide kohustust järgida seda põhimõtet alati oma piirikontrollkohustuse täitmisel. *Tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtte järgimine hõlmab hinnangut sellele, kas puudub tagakiusamise, piinamise või ebainimliku või alandava kohtlemise oht või *ahelväljasaatmise* oht.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek on olemuslikult seotud olukorraga, kus rändajaid ära kasutatakse, ja seega ei ole võimalik eelnevalt hinnata võimalikku mõju eelarvele. Kõik käesoleva ettepaneku rakendamisest tulenevad kulud kajastatakse olemasolevate ELi rahastamisvahendite 2021.–2027. aasta rände- ja varjupaigavaldkonna eelarvest. Erakorralise vajaduse korral võib kasutada kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093¹⁵ kohaselt ette nähtud paindlikkusmehhanisme.

Varjupaiga menetluslike aspektide osas ei kaasne käesoleva ettepanekuga liidule finants- ega halduskoormust. Selles osas ei ole ettepanekul seega mõju liidu eelarvele.

¹⁵ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11–22).

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon kasutab olukorra jälgimise vahendina Migration Blueprint Networki kohast aruandlust ja annab vajaduse korral soovitusi meetmete pikendamise või lõpetamise kohta.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku reguleerimisese on rändajate ärakasutamise olukordade haldamine

Artiklis 1 sätestatakse määruse reguleerimisese, milleks on rändajate ärakasutamise olukordade haldamine rände ja varjupaiga valdkonnas ELis.

Erakorraline varjupaigahaldusmenetlus inimeste ärakasutamise olukorras

Artiklis 2 kehtestatakse erinormid, mida liikmesriigid võivad kasutada rändajate ärakasutamise olukorras erakorralise varjupaigahaldusmenetluse raames.

Artikli 2 lõike 1 punktis a sätestatakse, et rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik võib pikendada kuni nelja nädalani rahvusvahelise kaitse taotluste registreerimise tähtaega nende kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute taotluste puhul, kes on kinni peetud või leitud rändajaid ära kasutava kolmanda riigi välispiiri läheduses pärast ebaseaduslikku piiriületust või piiripunkti ilmumist. Eelisjärjekorras tuleks registreerida sellised juhtumid, mis on tõenäoliselt põhjendatud, ja saatjata alaealiste ning alaealiste ja nende perekondade esitatud taotlused.

Artikli 2 lõike 1 punktis b nähakse ette, et liikmesriik, kes puutub kokku rändajate ärakasutamisega, võib laiendada piiril toimuva varjupaigamenetluse kohaldamisala kõigile taotlejatele, jätmata välja ühtki taotlejate kategooriat (välja arvatud meditsiinilised juhtumid vastavalt muudetud varjupaigamenetluse määruse artikli 41 lõike 9 punktile c). **Artikli 2 lõike 1 punktis b** selgitatakse ka seda, et kui pärast taustauuringut või piirimenetluse raames läbivaatamist selgub, et taotlus on tõenäoliselt põhjendatud või selle on esitanud alaealised ja nende perekond või saatjata alaealised, tuleks need taotlused läbi vaadata esmajärjekorras.

Artikli 2 lõike 1 punktiga c antakse liikmesriikidele luba kohaldada muudetud varjupaigamenetluse määruses sätestatud piirimenetlust ja käsitleda kõiki edasikaebusi kuueteistkümne nädala jooksul; pärast seda tuleks isikul lubada territooriumile siseneda, välja arvatud juhul, kui isik kuulub tagasisaatmisele.

Nende erandite kohaldamisel kehtivad jätkuvalt varjupaigamenetluse määruses sätestatud kaitsemeetmed.

Materiaalsed vastuvõtutingimused

Artikliga 3 lubatakse liikmesriigil kehtestada uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivis sätestatud teistsugused materiaalsed vastuvõtutingimused, eeldusel et liikmesriik tagab taotleja põhivajaduste rahuldamise ja inimväärikuse täieliku austamise.

Erakorraline tagasisaatmismenetlus inimeste ärakasutamise olukorras

Artiklis 4 sätestatakse liikmesriikide jaoks võimalus teha erand varjupaigamenetluse määruse artiklist 41a ja uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivi kohaldamisest selliste kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus lükati piiril erakorralise varjupaigahaldusmenetluse alusel kooskõlas artikli 2 lõike 1 punktidega b ja c tagasi. Erandi eesmärk on luua uuesti sõnastatud tagasisaatmisdirektiivi artikli 2 lõike 2 punktis a sätestatud erandiga sarnane mehhanism. Ettepanek sisaldab vajalikke

kaitsemeetmeid seoses kohustusega austada *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõtet, võtta arvesse lapse parimaid huve, kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute perekonnaelu ja tervislikku seisundit, samuti seoses sunnimeetmete kasutamise piirangute, väljasaatmise edasilükkamise, esmaabi, kaitsetute isikute vajaduste ja kinnipidamistingimustega, austades samal ajal täielikult nende isikute põhiõigusi.

Toetus- ja solidaarsusmeetmete pakkumine inimeste ärakasutamise olukorras

Artikliga 5 antakse liikmesriigile võimalus taotleda teistelt liikmesriikidelt toetus- ja solidaarsusmeetmeid. Sellised meetmed peaksid olema kõik meetmed, mis võivad rändajate ärakasutamise olukorras toimida, sealhulgas suutlikkuse suurendamise meetmed, meetmed tagasisaatmise toetamiseks kolmandate riikidega tehtava koostöö kaudu või suhtlemiseks kolmandate riikidega, mille kodanikke ära kasutatakse. Mõjutatud liikmesriik peaks saatma komisjonile taotluse, milles palutakse teistelt liikmesriikidelt toetus- ja solidaarsusmeetmete võtmist.

Komisjon kutsub teisi liikmesriike andma inimeste ärakasutamise kokku puutuva liikmesriigi toetamiseks oma panust, mis vastab selle liikmesriigi vajadustele, ja kooskõlastab need meetmed pärast taotluse saamist võimalikult kiiresti. Mis puudutab operatiivtoetust, võib inimeste ärakasutamise kokku puutuv liikmesriik taotleda toetust Euroopa Liidu Varjupaigaametilt,¹⁶ Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt või Europolilt kooskõlas nende volitustega.

Konkreetsed kaitsemeetmed

Artiklis 6 sätestatakse eritagatised. Selleks et tagada juurdepääs varjupaigamenetlusele, peaks rändajate ärakasutamise kokku puutuv liikmesriik teavitama kolmanda riigi kodanikke ja kodakondsuseta isikuid nõuetekohaselt keeles, millest kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik aru saab või millest arusaamist temalt mõistlikult eeldatakse, kohaldatavatest meetmetest, rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimiseks ja esitamiseks kasutatavatest punktidest, eelkõige sellest, kus asub lähim punkt, kus nad saavad registreerida või esitada rahvusvahelise kaitse taotluse, võimalusest taotluse kohta tehtud otsus vaidlustada ja meetmete kestusest. Lisaks sellele ei tohiks liikmesriik, kes puutub kokku rändajate ärakasutamise, kohaldada artikleid 2, 3 ja 4 kauem, kui see on olukorra haldamiseks hädavajalik, ega kauem ajavahemikust, mis on sätestatud nõukogu rakendusotsuses.

Loamenetlus

Artiklis 7 sätestatakse erandite lubamise kord. Komisjon esitab ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta, mille nõukogu peaks vastu võtma ja milles sätestatakse kohaldatavad erandid. Nõukogu rakendusotsuses peaks olema sätestatud erandite kohaldamise alguskuupäev, nende kestus ja otsuse ajutine kohaldamine. Erandeid tuleks kohaldada kuni kuue kuu jooksul. Komisjon peab olukorda pidevalt jälgima ja läbi vaatama ning tegema selle põhjal vajaduse korral ettepaneku tunnistada kehtetuks nõukogu rakendusotsus, millega antakse luba kohaldada konkreetseid erandeid, või võtta vastu uus nõukogu rakendusotsus, millega antakse luba erandite kohaldamist pikendada.

Koostöö ja läbivaatamine

---

¹⁶ Euroopa Liidu Varjupaigaamet osutab abi liikmesriigi taotlusel või omal algatusel (asjaomase liikmesriigi nõusolekul) või selliste eriliste asjaolude korral võib nõukogu otsustada võetavate meetmete üle komisjoni ettepaneku põhjal.

Artiklis 8 sätestatakse, et komisjon, Euroopa Liidu asutused ja liikmesriigid peaksid tegema tihedat koostööd ja teavitama üksteist korrapäraselt artiklis 7 osutatud meetmete rakendamisest. Samuti peavad liikmesriigid esitama rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustiku kaudu asjakohaseid andmeid, sealhulgas statistikat.

ÜRO asutustel ja muudel asjaomastel partnerorganisatsioonidel peaks olema piirile hõlbus juurdepääs uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivis ja varjupaigamenetluse määruses sätestatud tingimustel. ÜRO pagulaste ülemvolinikul peaks olema juurdepääs taotlejatele, sealhulgas neile, kes asuvad piiril. Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik peaks tegema ÜRO asutuste ja asjaomaste partnerorganisatsioonidega tihedat koostööd.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb rändajate ärakasutamise olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkte d ja f ning artikli 79 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁷,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹⁸,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Rändajate ärakasutamise olukord võib tekkida siis, kui kolmas riik õhutab ebaseaduslikke rändevooge liitu, julgustades või hõlbustades aktiivselt kolmandate riikide kodanike liikumist oma välispiiridele, oma territooriumile või territooriumilt ning seejärel välispiiridele, kui selline tegevus viitab kolmanda riigi kavatsusele destabiliseerida liitu või liikmesriiki, kui sellise tegevuse olemus võib seada ohtu riigi põhifunktsioonid, sealhulgas riigi territoriaalse terviklikkuse, avaliku korra säilitamise või riigi julgeoleku kaitsmise.
- (2) Käesolev määrus lähtub Euroopa Ülemkogu 22. oktoobri 2021. aasta järeldustes komisjonile esitatud üleskutsesest teha ettepanekud vajalike liidu õigusraamistiku muudatuste ja konkreetsete meetmete kohta, tagamaks, et hübriidohule reageeritakse viivitamatult ja asjakohaselt ning kooskõlas liidu õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega. Lisaks aitab see kaasa tervikliku ja alalise raamistiku loomisele, et anda asjaomastele liikmesriikidele vajalikud vahendid, mis võimaldaksid neil tulemuslikult ja kiiresti reageerida rändajate ärakasutamisele, austades täielikult põhiõigusi ja rahvusvahelisi kohustusi.
- (3) Ühe sellise vahendina kehtestatakse käesoleva määrusega erakorraline rände- ja varjupaigahaldusmenetlus, mis annab liikmesriikidele võimaluse kasutada õiguslikke vahendeid, et tulevikus rändajate ärakasutamise olukordadega toime tulla.
- (4) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida on tunnustatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eelkõige selle artiklites 1, 4, 7, 24, 18 ning artikli 19 lõigetes 2 ja 2, ning 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsioonis. Selleks et seada eelkõige esikohale lapse parimad huvid ja vajadus austada perekonnaelu ning tagada asjaomaste isikute tervise kaitse, on käesolevas määruses sätestatud erinormid

---

¹⁷ ELT C , , lk .

¹⁸ ELT C , , lk .

ja kaitsemeetmed, mida kohaldatakse saatjata alaealiste ja alaealiste ja nende pereliikmete ning selliste taotlejate suhtes, kes vajavad tervisliku seisundi tõttu eri- ja piisavat toetust. Isikute suhtes, kelle suhtes kohaldatakse erakorralist varjupaigahaldusmenetlust, tuleks jätkuvalt kohaldada määruses (EL) XXX/XXX¹⁹ [varjupaigamenetluse määrus] sätestatud norme ja tagatisi, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Alates rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisest tuleks jätkuvalt kohaldada direktiivis XXX/XXX [vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud]²⁰ sätestatud norme, sealhulgas rahvusvahelise kaitse taotlejate kinnipidamist reguleerivaid norme, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.

- (5) Selleks et abistada rändajate ärakasutamisega kokku puutuvaid liikmesriike rändevoogude nõuetekohasel haldamisel, peaks asjaomastel liikmesriikidel olema erakorralise rände- ja varjupaigahaldusmenetluse raames võimalik otsustada selliste kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute puhul, kes on kinni peetud või leitud rändajaid ärakasutava kolmanda riigi piiri läheduses pärast ebaseaduslikku sisenemist või kes on ilmunud piiripunkti, et rahvusvahelise kaitse taotlusi registreeritakse üksnes piiri läheduses asuvates selleks määratud konkreetsetes registreerimispunktides, ning näha ette tegeliku võimaluse esitada rahvusvahelise kaitse taotlus ainult konkreetsetes punktides, mis on selleks määratud ja mis peaksid olema kergesti juurdepääsetavad. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 18 ja 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni kohaselt tuleb tagada tulemuslik ja tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse menetlusele. Selleks peaksid asjaomased liikmesriigid tagama, et sel eesmärgil on määratud ja avatud piisaval arvul registreerimispunkte, sealhulgas piiripunkte. Taotlejatele tuleks nende taotluse registreerimise ja esitamise koht nõuetekohaselt teada anda.
- (6) Rändajate ärakasutamise korral on oluline vältida riiki sisenemise tingimustele mittevastavate isikute sisenemist, tagades samal ajal põhiõiguste kaitse. Selleks et tagada liikmesriigile, kus on tekkinud selline olukord, vajalik paindlikkus ja hoida ära vaenuliku kolmanda riigi keskendumine kindla kodakondsusega inimestele või teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele või kodakondsuseta inimestele, peaks käesolevas määruses sätestatud erakorralise rände- ja varjupaigahaldusmenetluse raames olema asjaomasel liikmesriigil võimalik teha määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] artikli 41 kohase piirimenetluse raames otsus kõigi selliste rahvusvahelise kaitse taotluste vastuvõetavuse ja põhjendatuse kohta, mille on esitanud kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, kes on kinni peetud või leitud kolmanda riigi piiri läheduses pärast ebaseaduslikku sisenemist või kes on ilmunud piiripunkti. Järgida tuleb määruses (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] sätestatud põhimõtteid ja tagatisi.
- (7) Kui kohaldatakse erakorralist varjupaigahaldusmenetlust, peaksid pädevad asutused esikohale seadma lapse parimad huvid ja terviseprobleemidega taotlejate kaitse. Sel põhjusel peaks rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik jätma kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] artikli 41 lõike 9 punktiga c erakorralisest varjupaigahaldusmenetluse kohaldamisalast välja juhud, kus esinevad meditsiinilised põhjused piirimenetluse kohaldamata jätmiseks. See peaks nii olema ka juhul, kui terviseprobleemid ilmnevad taotluse läbivaatamise käigus. Asjaomane liikmesriik peaks esmajärjekorras tegelema ka selliste isikute taotluste läbivaatamisega, kelle nõuded on tõenäoliselt põhjendatud, ning alaealiste ja nende

---

¹⁹ ELT C , , lk .

²⁰ ELT C , , lk .

pereliikmete ning saatjata alaealiste taotluste läbivaatamisega. Kui määruse (EL) XXX/XXX [*taustakontrolli määrus*]²¹ kohase taustakontrolli käigus või taotluse läbivaatamise käigus selgub, et taotleja vajab spetsiaalseid menetlustagatise ja piiril toimuva menetluse raames ei ole võimalik pakkuda piisavat tuge kooskõlas määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artikli 41 lõike 9 punktiga b, peaks asjaomane liikmesriik piiril erakorralist varjupaigahaldusmenetlust mitte kohaldama või selle kohaldamise lõpetama.

- (8) Vastavalt direktiivi XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*] artikli 8 lõike 3 punktile d võib taotleja kinni pidada, et menetluse raames otsustada, kas taotlejal on õigus territooriumile siseneda. Selle direktiivi artikli 8 lõikes 2 on samuti sätestatud, et liikmesriigid võivad taotleja kinni pidada üksnes juhul, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid – nagu artikli 7 kohaseid liikumisvabaduse piiranguid – ei ole võimalik tõhusalt kohaldada. Kinni tuleks pidada kinnipidamist reguleerivatest normidest ja tagatistest, eelkõige saatjata alaealisi, alaealisi ja nende perekondi käsitlevatest normidest ja tagatistest, mis on sätestatud direktiivis XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*]. Kinnipidamise alternatiivid, näiteks liikumisvabaduse piirangud, mis on ette nähtud direktiivi XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*] artikliga 7, võivad rändajate ärakasutamise olukorras olla sama tõhusad kui kinnipidamine ning seetõttu peaksid ametiasutused neid kaaluma, eriti alaealiste puhul. Kui kinnipidamist kohaldatakse ning kinnipidamise tagatised ja tingimused ei ole piiril täidetud või neid ei ole võimalik piiril täita, ei tohiks erakorralist varjupaigahaldusmenetlust kohaldada või selle kohaldamine tuleks lõpetada, nagu on ette nähtud määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artikli 41 lõike 9 punktiga d.
- (9) Rändajate ärakasutamise korral peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik registreerida rahvusvahelise kaitse taotlusi pikendatud neljanädalase tähtaja jooksul. Lisaks peaks olema võimalik rahvusvahelise kaitse taotlused piiril läbi vaadata kuni kuueteistkümne nädala jooksul. Kui kuueteistkümne nädala jooksul ei ole taotluse kohta otsust tehtud, sealhulgas ei ole otsust tehtud negatiivse otsuse peale esitatud võimaliku kaebuse kohta, kusjuures viimasel ei tohiks olla automaatset peatavat toimet, tuleks isikul lubada territooriumile siseneda, välja arvatud juhul, kui isiku suhtes kohaldatakse tagasisaatmismenetlust. Need menetlustähtajad on kavandatud selleks, et aidata asjaomasel liikmesriigil rändajate ärakasutamise olukorraga toime tulla. Kui liikmesriigil tuleb sellise olukorraga toime tulla, on liikmesriigil vaja ressursse ümber suunata, et tegeleda oma piiridele saabuvate või juba riigi territooriumil viibivate kolmandate riikide kodanikega. Seetõttu võib asjaomane liikmesriik vajada sellises olukorras aega ressursside ümberkorraldamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks, tehes seda muu hulgas ELi ametite toel. Lisaks on piirimenetluses taotlejate arv suurem kui tavaolukorras ning seetõttu võib rändajate ärakasutamise kokku puutuv liikmesriik vajada rohkem aega, et teha otsuseid, ilma et ta lubaks rändajatel oma territooriumile siseneda. Asjaomane liikmesriik peaks sellegipoolest registreerima esmajärjekorras põhjendatud juhtudel esitatud taotlused ning saatjata alaealiste ja alaealiste ning nende pereliikmete esitatud taotlused.
- (10) Mis tahes vägivaldaakte tuleb piiril igal juhul vältida ja mitte üksnes selleks, et kaitsta rändajate ärakasutamise kokku puutuva liikmesriigi territoriaalset terviklikkust ja julgeolekut, vaid ka selleks, et tagada rahumeelselt liidus varjupaiga taotlemise võimalust ootavate kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute, sealhulgas

---

²¹ EL T C , , lk .

perekondade ja laste julgeolek ja turvalisus. Kui asjaomase liikmesriigi välispiiril tarvitatakse vägivalda, sealhulgas kui kolmandate riikide kodanikud üritavad hulgakesi ja ebaproportsionaalselt vägivaldseid vahendeid kasutades üle piiri tungida, peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik võtta kooskõlas oma siseriikliku õigusega vajalikke meetmeid, et säilitada julgeolek ja avalik kord ning tagada käesoleva määruse tulemuslik kohaldamine.

- (11) Kui liikmesriik seisab rändajate ärakasutamise tõttu silmitsi kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute vooga piiril, ei pruugi tal praktikas olla võimalik tagada tavaliselt nõutavaid materiaalseid vastuvõtutingimusi, kuna liikmesriigi suutlikkus võib olla ammendatud. Seetõttu peaks rändajate ärakasutamisega kokku puutuval liikmesriigil olema võimalik kehtestada direktiivis XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*] sätestatud teistsugused materiaalsed vastuvõtutingimused muudel kui kõnealuse direktiivi artikli 17 lõikes 9 nimetatud juhtudel ning pakkuda kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele ajutist peavarju, mis peaks olema kohandatud hooajaliste ilmastikutingimustega, ja katta nende põhivajadused, eelkõige toidu, vee, rõivaste ja piisava arstiabi osas, ning pakkuda abi haavatavatele isikutele, austades täielikult õigust inimväärikusele. Ilma et see piiraks liikmesriikidele käesoleva määrusega sellega seoses pandud kohustusi, peaksid liikmesriigid tagama ka humanitaarabi organisatsioonidele humanitaarabi andmiseks vajaliku juurdepääsu ja seda lubama, pidades silmas asjaomaste isikute olemasolevaid vajadusi.
- (12) Selleks et välispiiril erakorralist varjupaigahaldusmenetlust täiendada ja tagada sellega täielik sidusus, tuleks rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi pädevatele asutustele tagada vajalik paindlikkus viia pärast erakorralise varjupaigahaldusmenetluse kohaldamist läbi tagasisaatmismenetlus. Sel põhjusel peaks rändajate ärakasutamisega kokku puutuval liikmesriigil olema lubatud teha erandeid direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*]²² kohaldamisest selliste kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus on käesolevas määruses sätestatud erakorralise varjupaigahaldusmenetluse raames tagasi lükatud. Kui esitatakse korduv taotlus üksnes tagasisaatmise edasilükkamiseks või nurjamiseks, on liikmesriikidel võimalik kohaldada määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artiklites 42 ja 43 sätestatud norme. Käesolevas määruses sätestatud normid ei piira liikmesriikide võimalust teha direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*] artikli 2 lõike 2 punkti a alusel nimetatud direktiivi kohaldamisest erandeid selliste ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, kes on kinni peetud seoses liikmesriigi maismaa-, mere- või õhuvälispiiri ebaseadusliku ületamisega ning kes ei ole hiljem saanud luba või õigust kõnealuses liikmesriigis viibida.
- (13) Kui kohaldatakse erandit direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*] kohaldamisest, peaks asjaomane liikmesriik tagama Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja oma rahvusvaheliste kohustuste täieliku järgimise. Selle hulka kuulub tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte täielik järgimine ning lapse parimate huvide, perekonnaelu ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tervisliku seisundi nõuetekohane arvesse võtmine, nagu on sätestatud erandite kohta tagasisaatmisdirektiivis. Samuti peab liikmesriik tagama, et sunnimeetmete kasutamise piiramisel, väljasaatmise edasilükkamisel, esmaabi ja haavatavate isikute vajaduste

---

²² ELTC, lk.

arvessevõtmisel ning kinnipidamistingimuste kohaldamisel ei koheldaks ega kaitstaks isikuid halvemini, kui on ette nähtud direktiiviga XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*].

- (14) Kui liikmesriik kohaldab ühte või mitut käesolevas määruses sätestatud meetet, peaks ta kolmandate riikide kodanikke ja kodakondsuseta isikuid sellest teavitama. Eelkõige peaks rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik teavitama kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid keeles, millest kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, kohaldatavatest eranditest, rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimise ja esitamise punktidest, eelkõige kohtadest, kus asuvad lähimad punktid taotluse registreerimiseks ja esitamiseks, võimalusest taotluse kohta tehtud otsus edasi kaevata ning meetmete kestusest.
- (15) Rändajate ärakasutamise korral peaks rändajate ärakasutamisega kokku puutuval liikmesriigil olema võimalus taotleda teistelt liikmesriikidelt tema vajadustele kõige paremini vastavaid toetus- ja solidaarsusmeetmeid, et kõnealuse olukorraga toime tulla. Rändajate ärakasutamise olukorraga tegelemiseks võetavad toetus- ja solidaarsusmeetmed võivad olla mis tahes vormis; nende hulka võivad kuuluda suutlikkuse suurendamise meetmed, tagasipöördumise toetamine ja toetus, mis on seotud kriisi välismõõtmega, ning meetmed, mille eesmärk on reageerida rändajate ärakasutamise olukorrale, tehes koostööd või suheldes nende kolmandate riikidega, kelle kodanikke ära kasutatakse.
- (16) Teisi liikmesriike, kus ei ole tekkinud rändajate ärakasutamise olukorda, tuleks kutsuda üles panustama rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi heaks, kasutades kindlakstehtud vajadustele vastavaid toetus- ja solidaarsusmeetmeid. Komisjon peaks toetus- ja solidaarsusmeetmeid koordineerima võimalikult kiiresti pärast seda, kui ta on saanud rändajate ärakasutamisega kokku puutuvalt liikmesriigilt taotluse.
- (17) Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik võib taotleda toetust ELi Varjupaigaametilt, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt või Europolilt vastavalt nende volitustele. Vajaduse korral võib Varjupaigaamet omal algatusel abi pakkuda kooskõlas määruse XXX/XXX [*Euroopa Liidu Varjupaigaameti määrus*] artikli 16 lõike 1 punktiga d, samas kui Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet võib kokkuleppel asjaomase liikmesriigiga pakkuda abi tagasisaatmise valdkonnas kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artiklitega 48, 50, 52 ja 53 ning Europol võib pakkuda abi kooskõlas määruse (EL) 2016/794 artikli 6 lõikega 1.
- (18) Kui asjaomane liikmesriik taotleb käesolevas määruses sätestatud asjakohaste erandite kohaldamist, peaks komisjon, võttes arvesse, kas Euroopa Ülemkogu on tunnistanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki puutub kokku rändajate ärakasutamisega, vajaduse korral esitama ettepaneku, millega lubatakse liikmesriigil kohaldada käesolevas määruses sätestatud erandeid. Selleks et tagada kõrgetasemeline poliitiline kontroll ja toetus ning tugevdada liidu solidaarsust rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigiga, tuleks nõukogule anda rakendamisvolitused. Seepärast peaks rakendusotsuse, millega liikmesriikidel lubatakse erandeid kohaldada, vastu võtma nõukogu.
- (19) Nõukogu rakendusotsus peaks sisaldama luba konkreetsete erandite tegemiseks, mida rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik võiks kohaldada, ning määrama kindlaks nende kohaldamise alguskuupäeva ja kestuse.

- (20) Selleks et toetada asjaomast liikmesriiki käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele vajaliku abi andmisel, sealhulgas vabatahtliku tagasipöördumise edendamisel või oma humanitaarkohustuste täitmisel, peaks ÜRO asutustel ja muudel asjaomastel partnerorganisatsioonidel, eelkõige Rahvusvahelisel Migratsiooniorganisatsioonil ning Rahvusvahelisel Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioonil, olema tulemuslik juurdepääs piirile direktiivis (EL) XXX/XXX [vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud] ja määrukses (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] sätestatud tingimustel. Kooskõlas määrusega (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus] peaks ÜRO pagulaste ülemvolinikul olema juurdepääs taotlejatele, sealhulgas neile, kes asuvad piiril. Selleks peaks asjaomane liikmesriik tegema tihedat koostööd ÜRO asutuste ja asjaomaste partnerorganisatsioonidega.
- (21) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]
- VÕI
- [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa (... kirjaga) teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]
- (22) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega nähakse ette erinormid, millega tehakse erandeid määruse (EL) XXX/XXX [varjupaigamenetluse määrus], direktiivi (EL) XXX/XXX [vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud] ja direktiivi (EL) XXX/XXX [tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud] sätetest ning mida võib kohaldada liikmesriik Schengeni piirieskirjade [artikli 2 lõikes 27] määratletud rändajate ärakasutamise olukorras, kui see on sellisele olukorrale reageerimiseks vajalik. Samuti on selles sätestatud erinormid toetus- ja solidaarsusmeetmete kohta, mida sellises olukorras võib võtta.

II PEATÜKK

Erakorraline rände- ja varjupaigamenetlus rändajate ärakasutamise olukorras

Artikkel 2

Erakorraline rände- ja varjupaigamenetlus rändajate ärakasutamise olukorras

- Artiklis 1 osutatud rändajate ärakasutamise olukorras võib liikmesriik, kelle välispiirile saabuvad sellise olukorra tõttu kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, kohaldada kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, kes on kinni peetud või leitud rändajaid ärakasutava kolmanda riigi piiri läheduses pärast ebaseaduslikku sisenemist või kes on ilmunud piiripunkti, artiklis 6 sätestatud korras ühte või mitut järgmistest eranditest:
  - erandina määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artiklist 27 registreerida rahvusvahelise kaitse taotlused, mis esitatakse ajavahemiku jooksul, mil käesolevat punkti kohaldatakse, hiljemalt neli nädalat pärast taotluse esitamist.

Selle erandi kohaldamisel registreerib asjaomane liikmesriik esmajärjekorras taotlused, mis on tõenäoliselt hästi põhjendatud, ning saatjata alaealiste ja alaealiste ning nende pereliikmete esitatud taotlused;
  - erandina määruse (EL) XXX/XXX [*muudetud varjupaigamenetluse määrus*] artikli 41 lõike 2 punktidest a ja b ning artikli 41 lõikest 5 otsustada oma piiril või transiiditsoonis kõigi käesoleva punkti kohaldamise ajal registreeritud taotluste vastuvõetavuse ja põhjendatuse üle.

Selle erandi kohaldamisel vaatab asjaomane liikmesriik esmajärjekorras läbi rahvusvahelise kaitse taotlused, mis on tõenäoliselt hästi põhjendatud, ning saatjata alaealiste ja alaealiste ning nende pereliikmete esitatud taotlused;
  - erandina määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artikli 41 lõikest 11 on erakorralise varjupaigahaldusmenetluse maksimaalne kestus käesoleva punkti kohaldamise ajal registreeritud varjupaigataotluste läbivaatamiseks kuusteist nädalat. Pärast selle tähtaja lõppu ja tingimusel, et taotleja suhtes ei kohaldata tagasisaatmismenetlust vastavalt artiklile 4, lubatakse taotlejal siseneda liikmesriigi territooriumile rahvusvahelise kaitse menetluse lõpuleviimiseks.
- Käesoleva artikli kohaldamisel kohaldatakse määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] põhimõtteid ja tagatise.

Artikkel 3

Materiaalsed vastuvõtutingimused

Erandina direktiivist XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*] ja artiklis 6 sätestatud korras võib liikmesriik, kelle välispiirile saabuvad rändajate ärakasutamise tõttu kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, ajutiselt kehtestada materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumise viisid, mis erinevad kõnealuse direktiivi artiklites 16 ja 17 sätestatud viisidest, nende taotlejate korral, kes on kinni peetud või leitud rändajaid

ärakasutava kolmanda riigi piiri läheduses pärast ebaseaduslikku sisenemist või pärast piiriületuspunktidesse ilmumist, ning kelle suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud meetmeid, tingimusel et liikmesriik rahuldab taotlejate põhivajadused, eelkõige toidu, vee, rõivaste, piisava arstiabi ja hooajaliste ilmastikutingimustega kohandatud ajutise peavarju osas, austades täielikult inimvääriskust.

Artikkel 4

Erakorraline tagasisaatmismenetlus rändajate ärakasutamise olukorras

Rändajate ärakasutamise korral võib liikmesriik, kelle välispiirile saabuvad rändajate ärakasutamise olukorra tõttu kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, artiklis 6 sätestatud korras otsustada mitte kohaldada kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, kes ei vasta riiki sisenemise tingimustele ja kelle taotlus on artikli 2 lõike 1 punkti b või c kohaselt piiril toimunud erakorralise varjupaigahaldusmenetluse raames tagasi lükatud ning kellel ei ole õigust riiki jääda ega lubatud riigis viibida, määruse (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] artikli 41a ja direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*] sätteid. Seda erandit kasutades teeb asjaomane liikmesriik järgmist:

- (a) järgib tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ning võtab nõuetekohaselt arvesse lapse parimaid huve, perekonnaelu ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tervislikku seisundit, nagu on sätestatud direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*] artiklis 5;
- (b) tagab, et neid ei koheldaks ega kaitstaks halvemini, kui on sätestatud direktiivi XXX/XXX [*tagasisaatmisdirektiiv – uuesti sõnastatud*] artikli 10 lõigetes 4 ja 5 (sunnimeetmete kasutamise piiramine), artikli 11 lõike 2 punktis a (väljasaatmise edasilükkamine), artikli 17 lõike 1 punktides b ja d (esmaabi ja haavatavate isikute vajaduste arvessevõtmine) ning artiklites 19 ja 20 (kinnipidamistingimused ning alaealiste ja perekondade kinnipidamine).

Artikkel 5

Toetus- ja solidaarsusmeetmed

1. Kui liikmesriik puutub kokku rändajate ärakasutamisega, võib ta olukorra haldamiseks taotleda teistelt liikmesriikidelt toetus- ja solidaarsusmeetmeid. Toetus- ja solidaarsusmeetmed, millega rändajate ärakasutamisega kokku puutuvat liikmesriiki abistatakse, võivad hõlmata järgmist:
  - (a) suutlikkuse suurendamise meetmed varjupaiga, vastuvõtmise ja tagasisaatmise valdkonnas;
  - (b) operatiivtugi varjupaiga, vastuvõtmise ja tagasisaatmise valdkonnas;
  - (c) meetmed, mille eesmärk on reageerida rändajate ärakasutamise olukorrale, kaasa arvatud konkreetsete meetmed tagasisaatmise toetamiseks, tehes koostööd või suheldes nende kolmandate riikidega, kelle kodanikke ära kasutatakse, või
  - (d) muud meetmed, mida peetakse asjakohaseks, et rändajate ärakasutamise olukorda lahendada ja asjaomast liikmesriiki toetada.

2. Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik taotleb komisjonilt teiste liikmesriikide toetus- ja solidaarsusmeetmeid ning täpsustab oma taotluses, milliseid solidaarsusmeetmeid ta soovib.
3. Ilma et see piiraks määruse (EL) XXX/XXX [*kriisi ja vääramatu jõuga seotud olukordade määrus*] solidaarsussätete kohaldamist, kutsub komisjon teisi liikmesriike võimalikult kiiresti pärast lõikes 2 osutatud toetus- ja solidaarsusmeetmete taotluse saamist üles panustama selliste lõikes 1 osutatud toetus- ja solidaarsusmeetmete kaudu, mis vastavad rändajate ärakasutamisega kokku puutuva liikmesriigi vajadustele. Komisjon koordineerib käesolevas artiklis osutatud toetus- ja solidaarsusmeetmeid.
4. Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik võib taotleda toetust ELi Varjupaigaametilt, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt või Europolilt vastavalt nende volitustele. Vajaduse korral võib ELi Varjupaigaamet omal algatusel abi pakkuda kooskõlas määruse XXX/XXX [*Euroopa Liidu Varjupaigaameti määrus*] artikli 16 lõike 1 punktiga d. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet võib pakkuda asjaomasele liikmesriigile abi tagasisaatmise valdkonnas kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artiklitega 48, 50, 52 ja 53. Europol võib pakkuda abi õiguskaitsekoostöö valdkonnas kooskõlas määruse (EL) 2016/794 artikli 6 lõikega 1.

Artikkel 6

Eritagatised

1. Artiklites 2, 3 ja 4 sätestatud erandite kohaldamisel teavitab asjaomane liikmesriik kolmandate riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid nõuetekohaselt keeles, millest kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, kohaldatavatest meetmetest, rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimise ja esitamise punktide, kaasa arvatud piiripunktide asukohast ning meetmete kestusest.
2. Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik ei kohalda artikleid 2, 3 ja 4 kauem, kui on rangelt vajalik rändajate ärakasutamise olukorra lahendamiseks, ning mitte mingil juhul kauem kui artikli 7 lõikes 4 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud ajavahemiku jooksul.

III PEATÜKK

Menetluskord

Artikkel 7

Loamenetlus

1. Liikmesriik, kelle välispiirile saabuvad rändajate ärakasutamise olukorra tagajärjel kolmandate riikide kodanikud või kodakondsuseta isikud, võib taotleda luba kohaldada artiklites 2, 3 ja 4 sätestatud erandeid.
2. Kui komisjon leiab, et see on rändajate ärakasutamisega kokku puutuva ja luba taotleva liikmesriigi esitatud teabe põhjal asjakohane, teeb ta viivitamata ettepaneku lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuse kohta.

3. Nõukogu hindab ettepanekut kiirkorras ja võtab vastu rakendusotsuse, millega lubatakse asjaomasel liikmesriigil kohaldada artiklites 2, 3 ja 4 sätestatud konkreetseid erandeid.
4. Lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses määratakse kindlaks kuupäev, millest alates võib kohaldada artiklites 2, 3 ja 4 sätestatud norme, ning nende kohaldamise tähtaeg, mis ei tohi olla pikem kui esialgne kuuekuuline ajavahemik.
5. Komisjon jälgib pidevalt rändajate ärakasutamise olukorda ja vaatab seda läbi. Kui komisjon peab seda asjakohaseks, võib ta teha ettepaneku lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsus kehtetuks tunnistada või võtta vastu uus nõukogu rakendusotsus, millega lubatakse pikendada artiklites 2, 3 ja 4 osutatud konkreetsete erandite kohaldamist ajavahemiku võrra, mis ei ole pikem kui kuus kuud. Selleks esitab asjaomane liikmesriik komisjonile konkreetse teabe, mida on vaja läbivaatamise korraldamiseks ning kehtetuks tunnistamise või pikendamise ettepaneku tegemiseks, ning muu teabe, mida komisjon võib paluda.

Artikkel 8

Koostöö ja hindamine

1. Komisjon, asjaomased Euroopa Liidu institutsioonid ja asutused ning rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik teevad tihedat koostööd ja teavitavad üksteist korrapäraselt artiklis 7 osutatud erandite ja meetmete rakendamisest. Asjaomane liikmesriik jätkab kõigi asjakohaste andmete, sealhulgas käesoleva määruse rakendamiseks vajalike statistiliste andmete esitamist rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustiku kaudu.
2. Rändajate ärakasutamisega kokku puutuv liikmesriik tagab tiheda koostöö ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja asjaomaste partnerorganisatsioonidega, et määrata kindlaks taotlejate toetamise kord rändajate ärakasutamise olukorras kooskõlas käesolevas peatükis ning määruses (EL) XXX/XXX [*varjupaigamenetluse määrus*] ja direktiivis XXX/XXX [*vastuvõtutingimuste direktiiv – uuesti sõnastatud*] sätestatud normidega.

IV PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 9

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja